

Pasaulio ekonomikos forumas kiekvienų metų pradžioje forumą išleidžia „Pasaulinę rizikos ataskaitą“. 2025 m. ataskaitoje didžiausia šiais metais grėsme įvardinama ginkluoti konfliktai tarp valstybių, o artimiausioje dviejų metų perspektyvoje didžiausią grėsmę globaliu mastu kelia dezinformacijos ir melagingų žinių sklaida.

Penktadienį paskelbtame grėsmių nacionaliniam Lietuvos [saugumui vertinime 2025](#)

[m.](#) pažymima, kad tiesioginė konvencinė karinė grėsmė Lietuvai yra maža, tačiau vykdydama diversijas, Rusija siekia paveikti Vakarų visuomenės ir skatinti nepasitikėjimą valstybių institucijomis.

Kauno technologijos universiteto (KTU) mokslininkai, vadovaujami Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto (SHMMF) prof. dr. Aistės Balžekienės, vykdydami Lietuvos mokslo tarybos finansuojamą projektą „Visuomenės pažeidžiamumo ir atsparumo krizėms socio-erdviniai veiksniai ir bendruomenių reagavimo į krizes potencialo stiprinimas“ (SERENITY), atliko Lietuvos gyventojų nuomonių tyrimą, kuriuo siekiama sužinoti visuomenės atsparumo situaciją ir ją lemiančius veiksniai. Apklausa atlikta 2024 m. spalio 10–20 d.d., apklausą atliko „Vilmorus“, apklausti 1003 respondentai.

Apklausoje rezultatai parodė, kad gyventojai menkiausiai vertina pasirengimą geopolitinėms grėsmėms, o geriausiai – socialines ir aplinkosaugines. (1 grafikas prisegtuke)

Apskritai, Lietuvos pasirengimą gyventojai vertina gana skeptiškai. Pusė gyventojų mano, kad Lietuva yra visiškai nepasirengusi ar nepasirengusi geopolitinėms grėsmėms, ir tik 14% mano, kad Lietuva yra gerai pasirengusi tokios tipo grėsmėms. Kiek geriau yra vertinamas pasirengimas socialinių, aplinkosauginių ir technologinių grėsmių srityse – apie ketvirtadalis gyventojų mano kad pasirengimas yra geras, nors apie 40% visos srities vis tiek įvardina, kaip prasto pasirengimo.

Apklausoje taip pat siekta atskleisti įvairius su visuomenės atsparumu susijusius veiksniai, tokius kaip pasitikėjimas institucijomis ar pozityvus žvilgsnis į ateitį. (2 grafikas prisegtuke) Pasitikėjimas institucijomis yra vienas iš svarbiausių visuomenės atsparumą didinančių veiksnių. Tyrimo rezultatai rodo, kad Lietuvos gyventojai labiau pasitiki Lietuvos pagalbos tarnybų gebėjimu apsaugoti Lietuvos gyventojus krizių atveju (37.2% įvardino, kad pasitiki), nei Lietuvos vyriausybės gebėjimu pasirūpinti krizės įveikimu (18.1% pasitiki).

Svarbu paminėti, kad Lietuvos gyventojai išlaiko optimistinį požiūrį į Lietuvos ateitį (48% pritaria, 19% nepitaria), o tai yra svarbus visuomenės atsparumo veiksnys. Visuomenės atsparumą taip pat didina istorinės ankstesnių krizių įveikimo patirtys. Trečdalis Lietuvos gyventojų (32%) mano, kad Lietuvos visuomenė gerai susidorojo su ankstesnėmis krizėmis, tačiau beveik trečdalis mano priešingai, kad istorinės pamokos neišmoktos.

„Tyrimo rezultatai atskleidžia, kad visuomenės atsparumas krizėms yra glaudžiai susijęs su pasitikėjimu institucijomis ir pozityviu požiūriu į ateitį. Kuo didesnis pasitikėjimas, tuo didesnė tikimybė, kad visuomenė gebės efektyviau reaguoti į krizes. Vis dėlto matome, kad pasitikėjimas valstybinėmis institucijomis išlieka žemas, o tai kelia iššūkių stiprinant

visuomenės pasirengimą krizėms“, - teigia KTU SHMMF prof. dr. Aistė Balžekienė. Tyrimo rezultatai rodo, kad reikalingos didesnės institucijų pastangos stiprinant visuomenės atsparumą, ir komunikuojant apie konkrečias priemones ir scenarijus galimų krizių įveikimui.

Projektas „Visuomenės pažeidžiamumo ir atsparumo krizėms socio-erdviniai veiksniai ir bendruomenių reagavimo į krizes potencialo stiprinimas“ (SERENITY)“ finansuojamas Lietuvos mokslo tarybos, sutarties nr. Sutarties nr. Nr. S-VIS-23-21

